Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldâttâs

LAPHA/8228/00.01.06/2025

243 § **Laapi pyereestvaijeemkuávlu iävtuttâs sämmilii psykososiaallii torjuu ohtâdâh Uuvjâ ruttâdem sirdemist ihán 2026**

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldâttâs 243 § 28.5.2025

Valmâštâllee Tuuli Miettunen, ovdedemhovdâ, sämikielâliih já kulttuurmiäldásiih palvâlusah

Äššičielgiittâs Staatâräädi lii asâttâm sämmilij tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio staatâräädi čuákkimist 28.10.2022. Komissio pargo juátkoo 31.1.2025 räi. Staatâräädi kanslia raahtij ohtsâšpargosopâmuš Laapi pyecceetipšopirrâduvváin (LPTP) 15.6.2020 psykososiaallii torjuu nanosmitmist tuotâvuotâ- já sovâdâttâmproosees ääigi. Ohtsâšpargosopâmuš mield LPTP selvâttij ääši. Selvâttempargo toorjân asâttui koordinaatio čuávvumjuávkku, mast lijjii jesânin ovdâsteijeeh Sämitiggeest, Nuorttâlij sijdâčuákkimist, Säämi kieldâin já LPTP:st. Selvâttempargo luovâttui staatâräädi kanslian, Sämitiigán já Nuorttâlij sijdâčuákkimân njuhčâmáánust 2021. Selvâttempargo puáđusin psykososiaallii torjuu olášuttem várás vuáđudui ive 2022 sämmilij aalmuglii psykososiaallii torjuu ohtâdâh Uvjâ LPTP ohtâvuotân. Uuvjâ toimâ lii sirdum pyecceetipšopirrâduvâst Laapi pyereestvaijeemkuávlun. Ohtâduv ruttâdmist lii västidâm staatâräädi kanslia. Vyeimist leijee sopâmuš mield Uuvjâ toimâ juátkoo 31.12.2025 räi.

Uuvjâ tooimâ ääigi pyereestvaijeemkuávlu sämikielâ lävdikodde lii pyereestvaijeemkuávlulaavâ 33§ miäldásijn, sämikielâlij palvâlusâi tile pyereedmân kyeskee toimâiävtuttâsâinis pajedâm uáinusân táárbu visásmittiđ sämikielâlij mielâtiervâsvuotâpalvâlusâi jotkuuvâšvuođâ meddei talle ko Uuvjâ hahâruttâdem nohá. Lävdikodde lii kiddim huámášume toos, et Uuvjâ palvâlusâin lii merhâšittee roolâ pyereestvaijeemkuávlu sämikielâlij mielâtiervâsvuotâpalvâlusâi ubâlâšvuođâst. Kuávluváldustivrâ lii tuhhiittâm sämikielâ lävdikode toimâiävtuttâsâid ihán 2025 čuákkimstis 28.10.2024 57§. Siämmást OA sierânâsraportistee Fabian Salvioli lii Suomâ kolliistâlmis ohtâvuođâst 15.3.2024 avžuuttâm, et virgeomâhááh visásmiteh Uuvjâ tooimâ joođhâ jiečânâs ohtâdâhhân (lahtos).
Tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio lii 4.2.2025 táttum sosiaal- já tiervâsvuotâminister Kaisa Juuso turvâstiđ Uuvjâ tooimâ jotkuuvâšvuođâ meiddei tast maŋa ko komissio pargo nohá (lahtos). Komissio addel eidusijd toimâiävtuttâsâidis loppâive 2025, kuás ton iävtuttâsah iä kiergân innig fáárun ministeriöi já pyereestvaijeemkuávlui ive 2026 budjetáid.

Čuákkimpeivi
28.5.2025

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldâttâs

Uuvjâ stiivrâ čuákkimist 15.5.2025 (lahtos) čielgâi, et Uuvjâst lii tááláá áárvu mield päcimin kevtihánnáá 328 000 euro verd ruttâdem, mii lii väridum toos ihán 2025. Stiivrâ čuákkimist lii pahudum tárbu toos, et Laapi pyereestvaijeemkuávlu aldaničij staatârääđi kanslia paijeelpäccee ruttâdmist já táárbust jotkâpaargon. Pyereestvaijeemkuávlu sämikielâlij mielâtiervâsvuotâpalvâlusâi ubâlâšvuođâ tááhust lii velttidmettum, et Uuvjâ toimâ jotkuuččij ive 2026 peln, vâi ton pisováá joođhâ pastaččij valmâštâllâđ tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio puáttee toimâiävtuttâsâi mield. Uuvjâ ruttâdem ij lah valdum huámášumán sämikielâlij sosiaal- já tiervâsvuotâpalvâlusâi tuurvâstmân uáivildum staatâtorjuu (moomeent 33.60.36) tääsist ige Laapi pyereestvaijeemkuávlu vuáđuruttâdmist, mii vuáđuduvá Laapi pyereestvaijeemkuávlu sämikielâlij ässei palvâlustáárbun, ađai ij Uuvjâ nálásii väldikodálii tooimân.

Lahtoseh

Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees of non-recurrence, Mr. Fabián Salvioli. Preliminary Observations. Visit to Finland (11 to 15 March 2024)
Tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio uáivilalmottâs 4.2.2025 Muštottemčáálus stiivrâ čuákkimist 15.5.2025.

Valmâštâllee iävtuttâs

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldâttâs iävtut staatârääđi kanslian, et Uuvjâ ruttâdem, mii páácá kevtihánnáá, sirduuččij ihán 2026. Laapi pyereestvaijeemkuávlu lii ain-uv vaalmâš pyevtittiđ Uuvjâ palvâlusâid siirdâmeriruuđáin ive 2026 tommittáá ko ruttâdem taha máhđulâžžân. Laapi pyereestvaijeemkuávlu táttu staatârääđi kansliast jotelis vástádâs, vâi tooimâ jotkuuvâšvuođâ puávtáččij turvâstiđ.

Miärádâsiävtuttâs

Pyereestvaijeemkuávluhovdâ

Kuávluhaldâttâs meerrid

1. iävtuttiđ staatârääđi kanslian, et sämmilij aalmuglii psykososiaallii torjuu ohtâdâh Uuvjâ ruttâdem, mii páácá kevtihánnáá, sirduuččij ihán 2026;
2. pahudiđ, et Laapi pyereestvaijeemkuávlu lii ain-uv vaalmâš pyevtittiđ Uuvjâ palvâlusâid siirdâmeriruuđáin ive 2026 tommittáá ko ruttâdem taha máhđulâžžân;
3. táttuđ staatârääđi kansliast jotelis vástádâs, vâi tooimâ jotkuuvâšvuođâ puávtáččij turvâstiđ.

Lasetiäđuh

Tuuli Miettunen

Čuákkimpeivi
28.5.2025

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldâttâs

ovdedemhovdâ, sämikielâliih já kulttuurmiäldásiih palvâlusah
tuuli.miettunen@lapha.fi
p. 040 484 2676

Olášuttem vääldus staatâräädi kanslian